

Innlegg sendes FiskeribladetFiskaren
E-post: redaksjonen@fbfi.no
Telefaks: 55 21 33 01
Adresse: Bontelabo 2, 5003 Bergen

Hovedinnlegg/kronikk: Maksimalt 5.000 tegn (ca. 750 ord).
 Underinnlegg/replik: Maksimalt 1.500 tegn (ca. 250 ord).
 FiskeribladetFiskaren forbeholder seg retten til å forkorte alle innlegg som mottas. Likeledes forbeholder vi oss retten til å lagre innlegg i

elektronisk form, samt publisere dem på internettet. Innlegg honoreres ikke. Bidragsyttere oppfordres til å sende innleggene med epost til redaksjonen@fbfi.no
 Vi tar også i mot lagringsmedia av alle typer.

I dette innlegget svarer **Edgar Henriksen**, Petter Holm og Bjørn-Petter Finstad på et innlegg fra Steinar Eliassen i FiskeribladetFiskaren 8.august.

Svar til Eliassen

Innlegg FISKEINDUSTRI

Steinar Eliassen liker ikke en artikkel vi har skrevet. I et tidligere debattinnlegg var han noe omtrentlig i sin omgang med sitater. Nå har han lest artikkelen på nytt og funnet ut at han er provosert fordi vi tenker så uklart at vi «slår inn åpne dører». Men vi er litt usikre på om det er fiskeripolitikken eller artikkelen han ikke liker.

Artikkelen beskriver og forklarer den tilsynelatende permanente krisen nordnorsk filetindustri befinner seg i. Interesserte lesere vises til ferske oppslag i denne avisen og i øvrig nordnorsk presse. Her er en fiskeriminister, en fylkesråd fra Finnmark, fire ordførere, en rekke stortingsrepresentanter fra posisjon og opposisjon, LO og den største industriaktøren, Aker, på banen. Vårt viktigste funn er at filetindustrien er gjenstand for høye forventninger om å være samfunnsbygger. Slike forventninger er ikke justert i takt med endrete rammebetingelser, blant annet bortfall av statsstøtte og økt internasjonal konkurranse. Gjeldende politikk er at norsk fiskerinæring skal være en subsidiefri og lønnsom aktør i det globale sjømatmarkedet. Samtidig vedlikeholdes ønskene om at fiskerinæringa, og filetindustrien i særdeleshet, skal være samfunnsbygger. Vi har i vår artikkel vist hvorfor så vidt sprikende forventninger til filetindustrien opprettholdes, og antydning at dette i seg selv er en problematisk og



Edgar Henriksen er forsker ved Nofima

Vi skjønner Eliassen sin frustrasjon. En artikkel som beskriver norsk filetindustri utvikling er ikke lystelig lesing

kriseskapende situasjon.

Årsakene til at det er bygd opp sterkere forventninger til filetindustrien er ikke vanskelig å identifisere. Det har sammenheng med at dens opprinnelse, som del av et stortilt moderniseringsprosjekt for landsdelen i etterkrigstida. Filetindustrien ble formet for å være samfunnsbyggende langs kysten og i Nord-Norge. Det er disse forventningene som stadig gjøres gjeldende, også etter at det stilles krav til at industrien skal være en lønnsom aktør i en globalisert liberal økonomi.

Som Eliassen påpeker – og som vi har beskrevet i vår artikkel – er det en rekke forhold som har betydning for filetindustriens magre økonomiske resultater. Vi har vekt-



FiskeribladetFiskaren 8.8.12

lagt som viktigst naturgitte svingninger gjennom året og mellom år, nye leverandører og produsenter i en liberalisert verdensøkonomi som fører til økt konkurranse, og en norsk oljesmurt økonomi der arbeidskraft er en dyr og knapp faktor. Vi kunne sikkert ha tatt med flere, men det generelle bildet ligger fast – samlet produksjon av filet går tilbake. Et av de sentrale elementene i artikkelen beskriver etableringen av en trålerflåte som industripolitisk virkemiddel. Problemet, før som nå, er at denne løsningen på ingen måte har vært en økonomisk suksess. De manglende økonomiske resultatene til ferskfisktrålerne så vel som filetbedriftene de var tilknyttet, har gjort at Fiskeridepartementet, med Stortingets velsignelse, har endret betingelsene. Det har ført til den situasjonen vi har i dag med frysing om bord, krav til lønnsom trålerdrift og eksport av fryst råstoff. Vi er i tvil om en reversering av denne politikken uten videre vil medføre lønnsomme arbeidsplasser i nordnorske filetanlegg.

Råstoffet – også fra norske fartøy og oppdrettsanlegg – er blitt internasjonal handelsvare. Det er også tilgjengelig



DEBATT: Debatten om norsk fiskindustri og fiskeripolitikken raser videre. ILL.FOTO

for norsk fiskeindustri - til verdensmarkedets priser. Vi går ut i fra at det er de økonomiske realitetene vi har beskrevet, og ikke vond vilje, som gjør at norske aktører ikke har etablert filetanlegg i naboskapet til fryseterminalene.

Eliassen avslutter med å påstå at vi kun ser problemkomplekset fra trålerernes vinkel. Da drister vi oss til å antyde at han blant annet har oversett følgende fra artikkelens innledning:

I sin tid var oppbyggingen av en trålerflåte begrunnet med å sikre stabil tilførsel av fiskeråstoff til filetindustrien på land. Hvis trålerne nå, innen rammen av en globalisert økonomisk orden, ikke lenger bidrar til å sikre råstofftilførselen til fiskeindustrien er det kanskje grunn til å tenke gjennom saken en gang til?»

Vi skjønner Eliassen frustrasjon. En artikkel som beskriver norsk filetindustri utvikling er ikke lystelig lesing. Vi har påpekt at forventningene som har

ligget på filetindustrien med tilhørende trålere, langt overgår forventningene til annen industri. Samtidig står svake regnskap og tilbakegang i bedrifter og ansatte i kontrast til de mange virkemidlene som har vært forsøkt. De har ikke klart å demme opp for de tunge kreftene som driver utviklinga. Vi slutter oss derfor uten videre til Eliassens utsagn om at myndighetene bør ta sine tidligere grep opp til ny vurdering. Slik vi oppfatter det er dette i ferd med å skje. Å få til en sterkere og klarere sammenheng mellom uttalt politikk og praktisk politikk bør være en rimelig forventning. Og når vi har slått inn dørene kan Eliassen rette oppmerksomheten mot et hett tema i dagens politiske debatt: Hvilke forventninger er det realistisk at samfunnet kan ha til norsk filetindustri i dagens økonomiske virkelighet? Og hvilke virkemidler kan anvendes for å realisere disse forventningene?

Edgar Henriksen, Petter Holm og Bjørn-Petter Finstad

Vindmøller i Rogaland – en del av løsningen

Innlegg MILJØ

Løpet av sommerukene har Odd Handegård skrevet i flere av landets aviser at det ikke er behov for satsing på fornybar energi i Norge: «Norge trenger ikke denne krafta». Han beskylder også miljøorganisasjonene for å gå på akkord med miljøet.

Klimaendringene er den største utfordringen verden står ovenfor i dag. I Norge er over halvparten av energiforbruket basert

på fossile energikilder som har store klimagassutslipp. Utslippene gir klimaendringene som er urettferdige og usolidariske, og vil ramme den fattige delen av verden hardest. Men også i land som Norge vil klimaendringene gi mer ekstremvær og store negative konsekvenser for naturmangfoldet. I leserbrevet peker Handegård på miljøorganisasjonenes støtte til nye vindkraftprosjekter i Norge, og han mener dette viser en manglende vilje til å forsvare miljøet. Handegård er kanskje ikke så opptatt av klimaendringene og conse-

kvensene av disse, men det er vi. Og det viktigste vi kan gjøre for å redusere klimagassutslippene er å slutte å bruke olje, kull og gass, og begynne å bruke ren fornybar energi.

Vindkraft gir små konsekvenser for natur hvis vindparkene planlegges godt. Derfor mener vi at hensynet til naturmangfoldet må veie tyngst i planlegging og vurdering av parkene. Og en må skille mellom uopprettelige skader på landskap og naturmangfold, og midlertidig påvirkning en vindpark. Førre var-prinsippet må hele

tiden ligge til grunn.

Norge er privilegert med et stort potensiale for utbygging av vindkraft med sin langstrakte og forblåste kyst, med blant de beste vindforholdene i Europa. Dessverre har lokal motstand og dårlige støtteordninger så langt vært en bremsekloss for utbygging av vindkraft. Men nå viser TNS Gallups Klimabarometer at befolkningen er mer positiv til vindkraft. Over 80 % er for utbygging av vindparker. Det er tvil om at Norge er klar for satsing på grønn energi.

Fra 1. januar kom de såkalte Grønne Sertifikatene

i drift, og fram mot 2020 vil denne støtteordningen sørge for at det endelig kan bygges ut mye ny fornybar energi i Norge. Vi i ZERO og Natur og Ungdom har ikke kjempet fram denne støtteordningen bare for å få mer og billigere kraft til forbrukerne. Vi ønsker den rene kraften velkommen fordi den vil kunne erstatte den fossile energien vi i dag bruker så mye av, og gi store utslippsreduksjoner. Enten det er i bilene våre eller i oljeindustrien.

Astrid Ståledotter Landstad, Natur og Ungdom